

NOORD-BRABANDER.

Zaterdag, 3 September.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

FRANKRIJK.

PARIS, den 30 Augustus.

De Spaansche gezant bij ons hof, generaal *Alava*, heeft gisteren een courier naar Madrid afgezonden, die zijne weigering overbreugt, om aan het bevel des ministers Calatrava, tot het afleggen van den eed op de staatsregeling van 1812 en tot het doen afleggen van dien eed door de te Parijs aanwezige Spanjaarden, te gehoorzamen. De gezantschaps-secretaris en al de andere ambtenaren van zijn gezantschap, alsmede de Spaansche consul alhier, hebben eene soortgelijke schriftelijke verklaring ingezonden.

Nog is men zonder ministerie, en naar het zich lant aanzien, zullen met de zamenstelling van hetzelfde nog wel eenige dagen verloop. Zelfs het *Journal des Débats* houdt dit voor waarschijnlijk. Onderscheidene staatslieden hebben wel wederom met den Koning gearbeid, doch zulks schijnt tot niets te leiden. Genoemd blad blijft het er voor houden dat, bij de benoeming van een nieuw kabinet, de heeren Molé en Guizot op den voorgrond zullen staan.

— De nieuwe bisschop van Bayeux is, den 25 der vorige maand, in de hoofdplaats van zijn bisdom aangekomen. Zijne komst, door al de klokken aangeduid, had eene overgrootte menigte op de been gebracht. De nationale garde had zich in slagorde geschaard, en een detachement stond aan de deur van het bisschoppelijk paleis. Nadat de godsdienstige plegtigheid geëindigd was, is Mgr. Robin plegtstatig naar het paleis geleid, alwaar alles toebereid was om hem te ontvangen. Mgr. had de voornaamste geestelijken en overheden ter maaltijd uitgenoodigd. Gedurende den geheelen avond, heeft zich de muziek der nationale garde onder de vensters van het bisschoppelijk paleis doen hooren, alwaar eene groote menigte vergaderd was.

SPANJE.

Het Fransche regeringsblad, dat nog niets omtrent de gevechten te Madrid, in den avond van den 18, gezegd had, deelt, in deszelfs nummer van den 29 Augustus, daaromtrent het volgende mede:

«Men heeft berigten uit Madrid tot den 21 Augustus.

«Den 18 heeft een strijd, die om eene nietige oorzaak tusschen twee soldaten was ontstaan, waarvan de een tot het bataillon gewestelijke militie, hetwelk de omwenteling van San Ildefonso heeft bewerkt, en de ander tot het 5de regiment der garde behoorde, tot een algemeen gevecht tusschen die beide korpsen aanleiding gegeven.

«De gewestelijke miliciens, die talrijker waren dan hunne tegenstanders en door de nationale garde van Madrid ondersteund werden, hebben die tegenstanders tot in de kazerne, alwaar zij eene wijkplaats genomen hadden, vervolgd. Na de kazerne uit het klein geweer beschoten te hebben, zonder daarin te kunnen doordringen, hebben de aanvallers drie stukken geschut uit het artilleriepark gehaald, met hulp waarvan zij den tegenstand, dien men hen bood, weldra overwonnen hebben. De deuren zijn opengesloten; verscheidene der daarin aanwezigen zijn gedood; de anderen hebben zich overgegeven. Ten tien ure des avonds was alles geëindigd, en keerden de overwinnaars, onder het zingen van het lied van Riego, naar hunne kwartieren terug.

«De generaal Seoane, wiens pogingen om den strijd te beletten zonder vrucht zijn gebleven, is er toch in geslaagd, om de manschappen der beide regementen te verzoenen en hun een verbroederingsfeest te doen houden.

«Het gevecht had niet verre van het hôtel van het Fransche gezantschap plaats. Verscheidene gewerkogels zijn tot in de muren daarvan doorgedrongen. De aanvallers hebben zelfs een oogenblik het voornemen gehad, om zich in dat gebouw, hetwelk een voor hen voordeelig punt opleverde, te nestelen. Maar toen de heeren Drouyn de Lhuys en Bois le Comte (de beide Fransche zaakgelastigden) zich op onschendbaarheid van de woning eens gezants beriepen, hebben de soldaten dadelijk hun ontwerp laten varen. Diegenen hunner, welke reeds in een naburig huis, alwaar de Fransche kanselarij gevestigd is, waren doorgedrongen, hebben zich later veel moeite gegeven tot het erlangen van de stellige verklaring, dat zij niets hadden weggenomen.

«Den volgenden dag hebben zich, te midden van een deel der gewapende magt, nieuwe blijken van gebrek aan krijgstuicht vertoond. Op het oogenblik van de uitdeeling der levensmiddelen hebben namelijk een groot aantal soldaten verklaard, dat zij wit

brood verlangden. Men heeft hun geantwoord, dat de voldoening aan dit verlangen onmogelijk was. Zij zijn blijven volhouden, en hebben gedreigd, dat zij het begeerde brood wel van de tafel der Koningin zouden weten te halen. De strijd is met eene schikking geëindigd: de soldaten hebben geld erlangd, waarvoor zij bij de bakkers het brood, dat hun aanstond, konden kopen.

«Den 20sten, ten 5 ure des avonds, hebben zich twaalf soldaten naar het paleis begeven. Zij zijn tot in het vertrek van de kamerjuffers der Koningin doorgedrongen, en hebben aldaar nasporingen willen doen. Men heeft hen uitgenoodigd, om zich te verwijderen. Zij dreigden reeds van zich door geweld den ingang te banen; doch hebben er toch eindelijk in toegestemd, om, alvorens met hunne huiszoekingen verder te gaan, tot het doen daarvan verlof aan de grootmeesteresse van het koninklijk huis te vragen. Zij zijn heen gegaan, en men heeft niet meer van hen hooren spreken.

«Reeds waren, twee dagen te voren, twee door de woelgeesten afgezondene lieden in het paleis doorgedrongen, en hadden zij getracht, om de schildwacht, die hen aan eene der binnenste deuren tegenhield, te overmannen. Die zonderlinge bezoeken hadden, naar het schijnt, ten doel, om den gewezen minister Isturitz en andere personen te zoeken, die het volk aan zijne wraakzucht wil opofferen.

«Bij het vertrek van den post, die deze tijdingen heeft aangebragt, was het te Madrid rustiger, maar onder alle standen en bij alle partijen heerschte groote bezorgdheid over de houding, die Frankrijk stond aan te nemen.

«Den 20sten hebben de beide Koninginnen reeds weder in een rijtuig het Prado kunnen rondrijden. Zij zijn daar zelfs goed ontvangen.»

De verdere berigten uit Madrid deelen de benoemingen mede van Rodil tot opperbevelhebber van het Noorder-leger, en niet tot minister van oorlog, van Evaristo San Miguel tot opperbevelhebber van het leger van het centrum, en van Quiraga tot kapitein-generaal van Grenada. Het Madridsche Handelsblad verzekert, dat het ministerie alle noodige maatregelen genomen heeft, om de werkzaamheden der verkiesingen, welke thans volgens de staatsregeling van 1812 mochten plaats hebben, binnen twee maanden te doen afloopen. Ook moet er vastgesteld zijn, dat er, in plaats van op de 70,000, op de 50,000 zielen één afgevaardigde zal benoemd worden. De *Revista* deelt mede, dat er in den raad van ministers besloten zou zijn, aan de Koningin voor te stellen, de Cortes tegen den 24 October bijeen te roepen.

De laatste tijdingen uit Madrid deelen mede, dat de gardesdu-corps vijandige gezindheden tegen de staatsregeling betoond hebben: zij zijn door een deel van het 5de regiment der garde ondersteund geworden. Hierdoor is den 21 een gevecht met de overige soldaten ontstaan, hetwelk ten slotte is bijgelegd. Te Parijs liep den 30 ter beurze het gerucht, dat er ook den 22 een gevecht heeft plaats gehad, en dat de soldaten eenige hoofd-officieren hebben vermoord.

De berigten van het oorlogs-tooneel deelen het volgende mede:

Karel V was den 23 nog te Aspeytia. Men had er vermoeden dat de Portugesche troepen, te Vittoria gestationeerd, plotseling van hun gouvernement bevel hadden ontvangen, zich met geforceerde marsch naar Portugal te begeven, en dat zij reeds in de rigting van Zamora waren vertrokken. Men had evenzeer vernomen, dat de bevelhebber der genie te Vittoria tot de Carlisten was overgeloopen.

Een brief uit Bayonne, gedagteekend den 25, wijzigt zeer de opgave der door den brigadier Iribarren op de Carlisten gemaakte gevangenen, en bewijst dat het verlies, door Ituralde geleden, geen resultaat heeft gehad, daar het convooi, dat de Carlisten wilde beschermen, te Estella is binnen gekomen. Het blijkt ook geenszins uit dien brief, dat Ituralde zich overgegeven zou hebben, zoo als de Christino's het hebben willen doen voorkomen.

Men verzekert dat Cordova in Frankrijk is aangekomen.

De heer de Calomarde is de grenzen overgetrokken, zich naar het hoofdkwartier van Karel V begavende.

De generaal Saarsfield heeft geweigerd het bevelhebberschap over het leger der Christinos aan te nemen, ten einde de staatsregeling van 1812 niet te bezweren.

Men verzekert dat Gomez niet meer door Espartero vervolgd wordt, en dat dese te Vittoria is aangekomen.

Don Basilio is, aan het hoofd van 10,000 man en 300 paarden, te Tarazona aangekomen. Hij heeft zijn convooi van drie millioen en zijne 2000 rekruten, den Ebro doen overtrekken, en zich vervolgens naar Borja gerigt, alwaar hij 200 vrijwilligers mede genomen heeft, en naar Mallen, den linkeroever van den Aloo volgende.

De afdeeling, welke Gomez in Gallicie achtergelaten heeft, is 10,000 man sterk, en onder bevel van den markies van Boreda. De brigadier Arrojo is met 6000 man in de Asturien gebleven, en Gomez zelfs is steeds in het koninkrijk Leon met 7000 man voetvolk en 600 paarden.

De agenten der regering van Madrid te Bayonne stellen, sedert eenigen tijd, de grootste pogingen in het werk, om te bewijzen dat er ernstige twisten in het hoofdkwartier van Karel V heerschen. Waarschijnlijk trachten zij door deze logens het afschuwelijke af te weren der tooneelen van wanorde en regeringloosheid, welke zoo menigvuldig bij de revolutionaire partij heerschen; doch ongelukkig voor hen kunnen zij, in de aan den Koning onderworpen provincien, geen enkel geval aantoonen, waar het koninklijk gezag zonder kracht is geweest om het oproer te stuiten, indien er al oproer bestaan hebbe. Eene daadzak toont al het valsche der vrijheidsvrienden aan, dat de Bisschop van Leon en de minister Erro, namelijk die door hen sedert twee maanden als hatelijke mededingers voorgesteld worden, altijd in de grootste vriendschap geloofd hebben en nog leven.

ENGELAND.

LONDEN, den 31 Augustus.

De drie Persische Prinsen, die zich een geruimen tijd alhier hebben opgehouden, zullen heden over Weenen en Konstantinopel naar Bagdad terugkeeren. De Koning heeft hun een sierlijk jagt ten geschenke gegeven.

— Gisteren ochtend heeft alhier een zware brand gewoed in de uitgestrekte theemagazijnen van de heeren Wilson en Comp Men begroot de daardoor aangerigte schaden op tusschen de 4 en 5 millioen.

— Nog altijd blijven hier geruchten in omloop, dat Frankrijk niets liever zou wenschen dan zich los te maken van het viervoudig verbond, en daartoe bereids pogingen zou hebben gedaan, welke tot eene zeer levendige briefwisseling tusschen lord Palmerston en het bewind te Parijs zou hebben geleid.

— Men heeft berigten uit Lissabon tot den 23. Daaruit blijkt dat zich in het Noorden des tijds eene guerilla van welgewapende en van krijgsvoorraad voorziede Miguelisten hebben vertoond, welke in sommige dorpen veel ondersteuning heeft gevonden. Het schijnt echter, dat dezelve ten laatste voor het oogeblik onderdrukt is.

Over het algemeen wordt de toestand van Portugal als niet gunstig voorgedragen. Behalve de redenen van onrust, die het in eigen boezem heeft, werkt natuurlijk de staat van zaken in Spanje gevoelig op dit kleinste rijk van het Schiereiland terug. De kamers zouden om redetwisten voor te komen, tot der maand Januarij aanstaande niet bijeengeroepen worden.

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, den 31 Augustus.

De hertogin van Gloucester is ll. dinsdag te Arnhem aangekomen, en na aldaar het middagmaal gebruikt te hebben, naar het Loo vertrokken.

— Naar men verzekert, is, ter vervanging van wijlen den generaal-majoor baron van Tenquagell, bij de militaire commissie uit de bonds-vergadering benoemd de majoor J. G. E. A van Panhuys, van den generalen staf, thans chef van den staf bij de 2de brigade der 1ste divisie infanterie te velde.

Uit het *Handelsblad* van heden nemen wij het volgende over;

Noord-Brabant, 8 Augustus 1836.

Aan de Redactie.

In UEds. geacht dagblad van den 22sten Julij jl. No. 1471, vindt men, onder het rubriek INGEZONDEN STUKKEN, een allerzonderlingst stuk onder den naam *Afgescheiden Kerkgemeenten*.

De stellers van dat stuk beginnen niet te zeggen, dat er al reeds zoo veel, en zoo herhaaldelijk, nopens de vrijheid, tot uitoefening van Godsdienst, die door een deel onzer landgenooten verlangd wordt, geschreven is; dat reeds zoo vele ervaren mannen zich in het openbaar, in dagbladen en geschriften, en voor regtbanken, ten voordeele van het verleenen dier vrijheid hebben doen hooren, dat hun Ed. zich niet zouden hebben durven vermeten thans een onderwerp weder ter sprake te brengen, hetwelk, naar het hun Ed. toeschijnt, ten voordeele van de zich afgescheiden hebbenden, als beslist kan worden aangemerkt; het betreurende uit dien hoofde, dat strijdig met dit gevoelen, hetwelk zelfs door de verdraagzaamheid, die men ook in godsdienstige begrippen in Nederland behoort te belijden, sommige regtbanken zijn voortgegaan om hen, die van de grondwettige vrijheid gebruik maakten, te vervolgen en met boete te bestraffen. Het jongste koninklijk besluit heeft intusschen deze zaak weder op nieuw, zeggen hun Ed. al verder, ter beoordeeling vrij gegeven; en hun Ed. zien zich dus andermaal genoopt hunne meeningen onbewimpeld te uiten.

Hoe is het toch mogelijk, mogen wij vragen, dat iemand, zijn gezond verstand bezittende, en wetende wat er te dezen aanzien sedert een paar jaren in ons Vaderland gebeurd is, durft zeggen dat het pleit betreffende, zoo als men het noemt, de vrijheid tot uitoefening van godsdienst, ten voordeele der zich noemende afgescheidenen is beslist? Naar onze gedachten, levert het jongste koninklijk besluit van

het tegendeel, het onwedersprekelijkst bewijs; of zou de schrijver zich gronden, zoo als het schijnt, op de uitspraak van de regtbank te Amsterdam dd. 21 April jl., regt sprekende als regtbank van Appel in de zaak van H. P. Scholte cum suis, zoo mede op gelijke uitspraak van gemelde regtbank, in gelijke zaak, dd. 7 dezer? maar de zou men moeten aannemen, dat in het oog van de stellers van gemeld stuk, deze regtbank onfeilbaar was; want tegen deze uitspraak kan men immers tegenoverstellen de uitspraken, zoo in eersten aanleg als in Appel, der regtbanken van 's Hertogenbosch, Middelburg, Tiel, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden, Groningen, Appingadam, Gorinchem, enz., maar vooral die eener afdeeling van het Hooge Geregts-hof in 's Hage, regtsprekende als Geregts-hof van Appel in de rectionele zaken; voor welke genoemde regtbanken immers als of wezen is aangenomen, dat men tot het houden van godsdienst-oefeningen, of ter oprigting van een nieuw kerkgenootschap, vooraf de toestemming moet vragen en verkrijgen van de hooge overheid: bij gebreke van welke, zoodanige godsdienst-oefeningen zijn verklaard onwettig, en dus ongeoorloofd, en wanneer men de moeite neemt, of de voor het Hooge Geregts-hof in 's Hage gehouden, uitmuntend pleitrede van den substituut van den Procureur-Generaal, den heer A. W. van Appeltere, met aandacht te lezen, vooral hetgeen betrekking heeft tot de betwiste Artikelen van het strafwetboek, in verband met de Artikels 190 en volgende der grondwet, en deze redenen vergelijkt met de motieven, welke, volgens UEds. dagblad van den 22sten April jl., voor de regtbank te Amsterdam de grondslag zijn geweest van haar gewijsde, dan zou men haast geneigd zijn aan de onfeilbaarheid van gemelde regtbank te gelooven. Wij eerbiedigen gaarne dit ondubbelzinnig blijk van onafhankelijkheid der Amsterdamse regtbank, maar men betwiste ons niet, dat wij onafhankelijk genoeg zijn, om van haar in gevoelens te verschillen, en de gevoelens te zijn toegedaan der gronden, waarop voornamelijk de afdeeling van het Hooge Geregts-hof in 's Hage, haar gewijsde van den 30sten Decem-ber 1835 heeft gegrond.

Het zal UEd. ook niet vreemd schijnen, dat wij dan ook niet kunnen instemmen met de verdere, uit gemelde grondstellingen der stellers afgeleide redeneringen, dat het natuurlijk is te volharden (waarschijnlijk bedoelen de stellers, op dien voet zoo als zij lieden tot op heden volhard hebben,) in hun verlangen tot verwerving eener algeheele vrijheid van godsdienst, omdat eene aanzienlijke regtbank hun die heeft toegestaan, als zijnde in overeenstemming met de grondwet, al wederom om de eenvoudige reden, dat vele, ja de meeste aanzienlijke regtbanken, zoo mede de aanzienlijkste van ons vaderland, hebben voor bewezen gehouden, dat de wijze, welke de heeren Scholte, Brummelkamp c. s., tot hiertoe hebben gevolgd, ter verkrijging dier verlangde vrijheid, zijn in strijd met art 291 tot en met 294 van het strafwetboek, alsmede met de artikels 190 tot en met 196 der grondwet, en zij lieden het door dergelijke handelingen ondoenlijk maken te verwerven, hetgeen zij voorgeven te verlangen, wij zeggen *hetgeen zij voorgeven te verlangen*, over welke woorden straks nader.

Of het voorts doelmatig is geweest en nog is, dat het gouvernement hierin is tusschen gekomen, is ons niet onduidelijk. Het geheele zesde hoofdstuk onzer grondwet legt immers het gouvernement de verplichting op om vooral, in al hetgeen den godsdienst betreft, voor de openbare orde en veiligheid te waken, en te weren *alles* wat hiermede in strijd zou kunnen gebeuren. Hoe is het nu mogelijk te waken over iets, waarmede men zich niet zou mogen bemoeijen; moet men dan maar ieder woelgerst, welke onder de schoonklinkende woorden van godsdienst-oefeningen openbare of gesloten bijeenkomsten houden wil of aanlegt, geduldig laten begaan, tot zoo lang het bleek, dat er tegen de wettige orde, of tegen de zedelijkheid, was gehandeld; dit zou immers het gevolg kunnen zijn van des stellers gevoelens van niet tusschenkomst; zulks zou immers zijn, den pot dempen, wanneer het kalf verdrongen was; wij zouden het liever houden met de kernachtige en ware spreuk van onzen vader Cats, wanneer hij ons leert: *«schut de schapen voor den dam, blusch de vonken voor de vlam.»* Indien men in deze meesterlijke spreuk vermeent te moeten instemmen, dan voorzeker kan en moet men ook toegeven de nuttigheid, ja noodzakelijkheid der tusschenkomst in handelingen van menschen, welke zich door nog niets anders hebben onderscheiden, dan door hunne ongehoorzaamheid aan kerkelijke en burgerlijke overheden; ja het is ons niet twijfelachtig voorgekomen, of het gouvernement zou aan zijne verplichtingen te kort doen, wanneer het een oogenblik in bedenking konde nemen, de doelmatigheid of ondoelmatigheid dier tusschenkomst. En wat de vijandig betooning van het gouvernement in deze zaak betreft, dezelve bestaat voorzeker alleen in het brein der stellers. Elieve, waarin bestaat dan dat voorregt, hetwelk de stellers het gouvernement verwijten jegens gevestigde kerkgenootschappen, ten nadeele der zich noemende Afgescheidenen; of is het omdat Z. M. het goed regt, ingevolge zijne verplichtingen, ten aanzien dier gevestigde kerkgenootschappen handhaaft, en niet toe wil geven aan de vorderingen dier woelgeesten, welke zoo gaarne, in sommige gemeenten, de kerkelijke en armen-goederen voor zich hadden willen inpalmen; en welke men in de gemeenten van Doeveren, Genderen en Gansloijen op het punt geweest is van genoodzaakt te zijn, door middelen van regten, hun uit de hand te moeten wringen.

De stellers gronden hun gezegde van niet-tusschenkomst al verder daarop, dat in Zr. Ms. besluit van 5 Julij jl. erkend wordt, dat in de leerstellingen van de zich noemende afgescheidenen niets gevonden wordt wat de publieke orde en rust zou kunnen storen, of met de goede zeden strijdt. Maar is het den stellers dan onbekend, dat die voormalige leeraars bij het Hervormd kerkgenootschap, met name de Kok, Scholte, Brummelkamp c. s., door gemeld kerkgenootschap, van hunne posten zijn ontzet, *om hunne ongehoorzaamheid aan de kerkelijke reglementen en niet om hunne leerstellingen*; dus dit brengt immers al van zelve het bewijs mede, dat hier de schoen niet wringt; neen, maar ongehoorzaamheid aan wettige kerkelijke reglementen, en verregaande ongehoorzaamheid, verwarring en onrust veroorzakende handelingen tegen het burgerlijke bestuur, kenmerken hunne daden.

Dat men, na zoo vele tegen hen ingestelde regtsvorderingen, meer behoedzaamheid betoont, en het aangehaalde uit het op den 7den Julij uitgesproken vonnis der Amsterdamse regtbank, overeenkomstig de waarheid is, behoeft niet betwijfeld te worden; maar wat zou er van geworden zijn, wanneer het gebeurde te Ulram in October 1831, met den achtenswaardigen Consulent Smit, buiten alle vervolging was gebleven? Wel is waar zijn directelijk deze mishandelingen niet ten laste gelegd aan de heeren de Kok en Scholte; maar wie zou durven beweren, dat die mishandelingen (waarvoor dan ook twee waardige Afgescheidenen achtien maanden in de gevangenis geboet hebben), in tegenwoordigheid van gemelde heeren geschied, geene gevolgen zijn geweest der opgewondenheid, waarin deze menschen gebragt

zijn, door het aanhooren van leerredenen en gesprekken, welke toen reeds, in eenen bitterheid ademenden geest, door gemelde heeren, zijn gehouden; wie herinnert zich hierbij niet onwillekeurig de fabel van den *Aap en de Kat*. Wat zou er nog van worden, wanneer het gouvernement konde goedvinden, het oog van deze menschen af te wenden, en hen ongemocid in hunne onwettige handelingen te laten voortgaan; hetwelk trouwens altijd eene onverantwoordelijke zaak zou zijn. Spoedig zou men een tweede en meerdere bedrijven zien spelen, van het voorgemelde te Ulrum en te Doeveren, Genderen en Gansoyen; mogelijk zouden die heeren, welke te Ulrum op den achtergrond stonden, zich alsdan wel gelieven op den voorgrond te plaatsen.

Wij deelen gaarne in het gevoelen van de stellers, als hun Ed. zeggen niet te kunnen inzien, waarom zij, die eenen anderen godsdienst willen belijden, of die zich van hunne eigene willen afscheiden, als onrustigen zouden moeten worden aangemerkt; maar juist omdat alle hunne handelingen onrust, verwarring en ongehoorzaamheid kenmerken, durven wij niet gelooven, dat het hun juist zoo zeer te doen is om godsdienst of om een afzonderlijk godsdienstig genootschap op te rigten; want toch een ieder, die wezenlijk en met ernst naar een doel streeft, behoort de daartoe leidende wettige en doelmatige middelen aan te grijpen; vooral behoort zulks het geval te zijn in zaken van godsdienst; en al was het nu eens dat het Gouvernement en de Regtbanken het mis hadden, en de in der stellers oogen onfeilbare Regtbank van Amsterdam den spijker eens op den kop geslagen had, hetgeen wij tot heden zeer betwijfelen, dan dunkt ons, was het nog zaak van de zich noemende afgescheidenen, om toe te geven; het geldt immers hier niet de zaak van eenig geloofstuk, zoo als vroeger wel het geval is geweest, en vooral het geval was, toen wij ons der Spaansche Inquisitie moesten ontworstelen; het geldt hier immers niets anders dan zich te onderwerpen aan politieverordeningen, welke immers alleen maar betrekking hebben op den uiterlijken vorm; door zoodanig te handelen, zouden zijlieden wezenlijk blijken geven, dat hunne gezindheden die waren, welke zij volgens den brief van Paulus aan de Galaten, hoofdstuk vijf, vers 22, behooren te zijn, terwijl aan de Galaten, hoofdstuk vijf, vers 20 en 21 van gemeld hoofdstuk op hen zou willen toepasselijk maken.

Wij bejammeren het met velen in ons rijk, dat de Nederlandsche wetgeving, tot op heden nog niet is kunnen ingevoerd worden voor vele gevallen, maar ook in het onderhavige was het wenschelijk; dan had de hooge raad voor een gedeelte kunnen doen, hetgeen thans ook voor dat gedeelte het gouvernement heeft gedaan en uit dien hoofde heeft moeten doen, door zaken en handelingen *onwettig* te verklaren, welke door alle regtbanken in ons Vaderland, voor welke deze zaken gebragt zijn, alleen die van Amsterdam uitgezonderd, *onwettig* verklaard zijn. Het was wenschelijk dat de stellers hunne thesis over het wettige of onwettige met wat meer logische bewijzen gestaafd hadden dan hun Ed. thans gedaan hebben; hun Ed. loopen groot gevaar, geene andere, dan Afgescheidene geloovigen, voor hunne stelling te zullen hebben gewonnen.

Wat nu betreft de verdere sluitrede der stellers, namelijk dat daar, waar men meent dat men recht heeft, geen verzoek te pas komt, maar men met allen grond op de toepassing van dat recht mag aandringen, heeft goeden grond individueel van persoon tot persoon; maar ten aanzien van den staat of het gouvernement, zijn uitzonderingen mogelijk, en behoort men te voren wel te overwegen, eer men zoo maar uit den hoogen besluiten neemt, of er geene termen bestaan in welke men, ten aanzien van zijne vorderingen, met het gouvernement kan verschillen, en of het gevorderd wordende, al is het uit een gedeelte der grondwet geput, wel recht begrepen is; of het soms, zoo als men het begrepen heeft, niet in strijd is of kon zijn met andere gedeeltes dier grondwet; dan of het als zoodanig niet in strijd is met de hoogste staatswet, aan welke zelve de grondwet is onderworpen, en welke zeer zeker door geene grondwet kan of zal tegen gesproken worden, namelijk het grondbeginsel van zelfbehoud; het ruggesteunsel hier genoemd is in het gegeven geval vrij zwak, en kan den lijd, zoo als gebleken is, voor vallen niet behoeden.

Wij zijn voor het overige, zoo mogelijk, nog grootere voorstanders van vrijheid in godsdienstige begrippen, zoo mede voor vrijheid tot het houden van openbare godsdienstoefeningen, maar zijn van oordeel, dat voornamelijk in ons vaderland, waar zoo vele, en zoo verschillende godsdienstige begrippen onbepaald en onverlet beleden worden, weldra een chaos van verwarring zou geboren worden, wanneer iedereen zich tot eene nieuwe secte zou willen vormen, zonder van de wijze van zijne handelingen naar buiten rekenschap te geven, zich aan de bestaande politieverordeningen te onderwerpen, en zich maar ongestraft kon meester maken van regten en titels, aan bestaande genootschappen toebehoorende. Wordt zulks toegestaan, en wie zou het op goede gronden durven betwisten, dan spreekt het immers van zelve, dat een genootschap als zoolang niet kan worden erkend, en zijne handelingen als onwettig moeten worden beschouwd en geweerd, al is het dat zij niet in strijd zijn met de openbare orde of de zedelijkheid, om de eenvoudige reden, dat alles onwettig is, wat in strijd is met de wet; zoo lang hare reglementen en statuten den aard van dat genootschap, en de wijze waarop men voor heeft hetzelfde te regeren, niet aan het gouvernement bekend zijn, en onderzocht, of het ook iets bevat, hetwelk tegen de orde en goede zeden in strijd is, of de regten en titels van gevestigde kerkgenootschappen aanrandt, blijven hunne handelingen onwettig. Hiertegen zou de uitspraak eener regtbank, zoo als die te Amsterdam, nog niet eens in strijd kunnen genoemd worden te zijn.

Toetsen wij nu eens het koninklijk besluit van 5 Julij en laat ons nu eens zien wat er aan de afgescheidenen wordt ten kwade gedeut; en welke vorderingen men te hunnen laste daarin aantreft. De stellers erkennen zelve dat het is overeenkomstig met de milde beginselen, welke men in Oud Nederland is en behoort toegedaan te zijn. En wie zou zulks niet gaarne mede erkennen! Wat betreft des stellers bij gevoegde, dat het naar hun oordeel op eenen verkeerden grond gebouwd is, vermeenen wij genoegzaam wederlegd te hebben. Z. M. zegt dat door H. D. minister van staat, belast met de generale directie der hervormde kerk enz., bij dispositie van 11 December H. N. 15, aan de adressanten is te kennen gegeven, dat indien zij mogten volharden in hun voornemen om afzonderlijke nieuwe genootschappen te vormen, H. D. aan hen geene toelating en grondwettige bescherming kan verleenen, dan nadat aan H. D. zal zijn gebleken, dat de openbare orde en veiligheid daardoor niet gestoord kunnen worden; dat H. D. dus zal inwachten de nadere daartoe in te dienen adressen, welke verzeld zullen moeten zijn van hunne reglementen en statuten, ten eule daarop finaal te beschikken, enz.; dan dat inmiddels zoo lang zoodanige toelating door H. D. niet zal zijn verleend, de adressanten geene aanspraak kunnen maken op de vrijheid van godsdienstoefening, en de bescherming alleen aan de bestaande kerkgenootschappen bij de grondwet verzekerd, en dat mitsdien voorloopig, de door hen, zonder verkregene toelating feitelijk opgerigte gemeenten, als *onwettig*, niet kunnen wor-

den geduld. Wat behoorde nu voor de zich noemende afgescheidenen, de eerste en grootste verplichting geweest te zijn, op deze inderdaad voor hen gunstige dispositie? Moest men zich niet gehaast hebben, aan dit zoo billijk en hoogstregmatig verlangen van Z. M. te voldoen, door het aanbieden van de verlangde reglementen en statuten; immers dit mogt men van menschen, welke voorgeven zoo uitermate voor den godsdienst te pleiten, verwacht hebben; maar wat is er gebeurd? Z. M. zegt al verder: overwegende, dat de adressanten, wel verre van zich naar onze voorgeschrevene beschikking te gedragen, voortgegaan zijn in hunne onrust en verwarring veroorzakende handelingen, enz., (hier worden hunne onwettige handelingen in ampele omschrijvingen opgenoemd) met bijvoeging dat zij niettemin in gebreke zijn gebleven, betrekkelijk de door hen gewenschte reglementen en kerkelijke organisatiën, de vereischte opgaven en ontwerpen, ter beoordeeling en goedkeuring in te zenden, enz.; dat de zoodanige wederstrevende van het wettig gezag, met aanranding van eene gevestigde en erkende kerk, en het kweeken van openbare onrust en verwarring niet verder kunnen worden gedoogd, enz.; hieruit zien wij nu ten klaarste, dat hetgeen wij op goede gronden konden verwachten dat gebeuren zou, niet gebeurd is, het aan het oordeel van ieder gezond menschen-verstand overlatende te oordeelen, of menschen, die zoodanig handelen, ter goeder trouw zijn. En wat is nu bij Z. M. het gevolg dezer ongehoorzaamheid aan vroegere gunstige dispositie van H. D.? Immers was het niet te verwonderen geweest dat H. D. kortaf gezegd had: beantwoordt aan de bij mijn vorig besluit u opgelegde voorwaarden; doet gij dat niet, dan beneemt gij mij de gelegenheid, om zelfs op de minste van uwe verzoeken acht te geven. Z. M. zegt zulks in substantie thans ook wel, na eene verdere opsomming der onwettige handelingen, waarin de adressante volharden voort te gaan; maar bepaalt nogtans in het tweede gedeelte van H. D. besluit, dat, aangezien waarschijnlijk Brummelkamp e. s. als hoofden van het zich zoo genoemd afgescheiden genootschap, zich niet der daad als onwillige en onwettige scheurmakere blijven gedragen, wanneer in eene plaats een eenigzins aanmerkelijk aantal personen mogt zijn, welke wezenlijk en te goeder trouw eene gemeente van de voornoemde afgescheidenen zou wenschen te vormen, en toelating verlangen tot vrije uitoefening van eeredienst enz., de zoodanige zich daartoe, met in achtneeming van het bepaalde in art. 161 der grondwet, en met overlegging van hetgeen vroeger is gevorderd, bij voorgemelde dispositie van 11 December H. N. 15 enz., aan het departement voor de zaken van de Hervormde Kerk, enz. door tusschenkomst van den gouverneur, kunnen vervoegen; en intusschen, wanneer zij verlangen boven het getal van twintig, als bijzondere personen *binnenshuis* tot hunne oefening godsdienstig samen te komen, wordt hunlieden daartoe door Z. M. al wederom even goedgunstig, de weg en het middel aangewezen.

Moet men nu niet met eerbied en bewondering staren op de allezins zoo hoogst wijze en doelmatige strekking van dat besluit? maar moet men tevens niet toestemmen, dat in plaats van vijandschap te betoonen, van wege het gouvernement de weg gebaad wordt, langs welke menschen, beminnars zijnde van orde en wet, eenigzins zouden kunnen verlangen geleid te worden; wij zien dan ook reeds, volgens uw blad van zaterdag den 23 jl., dat men ten uvent reeds heeft gebruik gemaakt van de zoo milde laatste bepaling van gemeld besluit; en wenschen, in het belang van alle te goedertrouw zijnde, dat dit begin om aan orde en wet te gehoorzamen, te dezen aanzien navoring mag vinden; daar hetgeen tot op heden gebeurd is, en nog gebeurt, geen de minste zweem van godsdienstigheid in zich bevat; maar veeleer bedoelingen verraadt, welke met het godsdienstige beginsel, gehoorzaamheid aan de wettige overheid, zoowel in het burgerlijke; als geestelijke, ten minste daar, waar de burgerlijke Maatschappij op christelijke beginsels gegrondvest is, geheel in strijd is.

En dit, namelijk gehoorzaamheid aan de wettige overheid, zal dan het laatste zijn, waarover wij ons nog eenige oogenblikken zullen bezig houden. Is het niet te verwonderen, dat jonge menschen, zoo als Scholten, de Kok, Brummelkamp e. s. bij het doen hunner examens, om toegelaten te worden als Kandidaten in de godgeleerdheid, bij het hervormd genootschap, onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan de Formulieren van Eenheid, en de kerkelijke reglementen, bij monde en in geschriften gezworen hebben, zoodra zijlieden als Predikanten zijn beroepen, (bij welke gelegenheid zij nogmaals en in het openbaar beloven, zich der kerkelijke tucht onderwerpen, wanneer zij zich in leer en leven kwamen te ongaan) zoo vele, en zulke grove gebreken ontdekken bij andere leeraren, welke zij uit hoofde van eigen werk nu maar zeer zeldzaam kunnen hooren, maar tevens zoo veel kwaad zien, in de, door de Synode van 1816 en vervolgens, ontworpen of verbeterde reglementen; zoo veel onheiligs vinden in de Evangelische gezangen, dat zijl. er een gemoedsbezwaar van gemaakt hebben, die door hunne penitentie te doen zingen; ja wil men de geruchten gelooven, de psalmen Davids willen berzien. Is het niet te verwonderen, zeggen wij, dat hunl. dit niet vroeger is gebleken; ja dat zulks dan ook niet blijkt aan meer bejaarde, en daardoor meer gevorderde Leeraars of Hoogleeraars; vooral, wanneer die aanmatigingen of afwijkingen van de leer der Hervormden, naar het bijbelwoord, zoo zichtbaar zijn, dat de minst geoefende leek zulks ziet, en gevoelt, dat schoolknaapen, dit uit den hoogen durven uitbazinen. Dan daar wij niet tot den eerwaardend stand der leeraren behooren, zullen wij de wederlegging van het ongegronde dier aantijgingen, met stilzwijgen beantwoorden; wij deelen niet in dat gevoelen, en laten dit pleit, zoo noodig, aan dien het zal voegen.

Maar hetgeen waarover wij in dezen nog met een woord willen gewagen, is, dat gemelde heeren reeds van den beginne af, het vermoeden tegen zich hebben gehad, van niet ter goeder trouw te zijn geweest, en te recht; ware het werkelijk zoo geweest, dat zijlieden gemoedsbezwaren, bij het volgens hunne op zich genomen verplichtingen, volvoeren van hun herder en leeraarsambt gekregen of gevonden hadden, dan stond immers de weg, langs welke zijl. deze gemoedsbezwaren volgens orde en wet konden openbaren, voor hunl. open; maar, in plaats van zulks te doen of te verrigten, gaat men liever zich zoo lang te buiten, in het schelden en blamen der evangeliedienaren, en in ongehoorzaamheid aan de kerkelijke reglementen, tot dat het kerkgenootschap, hetwelk hun vroeger als leeraren had toegelaten en aangesteld, na herhaalde vruchteloze aanmaning, om tot de gehoorzaamheid weder te keeren, zich geroedzaakt ziet, hen, tot loon hunner ongehoorzaamheid, van hunne posten te onttetten. Waren deze heeren te goeder trouw geweest, dan kon deze maatregel nimmer noodzakelijk geworden zijn; immers, zoodra men zich niet meer kon vereenigen met de leer of met de reglementen en statuten van het kerkgenootschap welke dienaar men is, dan kon men immers langs wettige wegen zulks ter kennis brengen van dat collegie in het genootschap, hetwelk bevoegd is hiervan kennis te nemen; en wanneer men, na alles beproefd te hebben wat nuttig en noodzakelijk is, ter verkrijging van het begeerde, niet naar wensch mag slagen, dan kon men immers een *cérvol ontslag* vragen, uit den dienst van zoodanig genootschap. Ziedaar den weg, welke wij zouden vermeenen dat, in dergelijke omstandigheden, menschen van goede trouw en regtchapen

heid hadden behooren te bewandelen, en, hangende hunne zaak, een verzoek doen, om een tijdelijk verlof, wanneer eene langere gehoorzaamheid aan de kerkelijke leer of wetten, gewetenszaak was, waarvoor natuurlijk alles moet opgeofferd worden. En wanneer wij nu dit vergelijken met hun gehouden gedrag in deze, dan volharder wij in ons hierboven geuit gevoelen, dat zij, geheel iets anders beoogen en bedoelen dan godsdienst, en zoo als ik vroeger zeide als zij voorgeven te verlangen; maar dat zij, met de woorden *Oud Gereformeerd, Orthodox, Dortsche Vaders, Formulieren van Eenheid, enz.*, spelen als de Frauschen in het jaar 1791 en 1795 met de woorden *Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap*. De natie ja geheel Europa, zelf, kan thans beoordeelen, met welk doel die op zich zelf staande schoon, en verleidelijk klinkende woorden, door de heeren Frausjes, zoo luid, en zoo menigwerf, werden uitgehaald: en onze beuzen zijn nog niet vergeten, wat zij daarmee beoogden; ja hoe vele braven, door den schoonen zin dier woorden zich hebben laten verleiden, en in den afground slopen, is God alleen bekend. De heer Scholte c. s. kennen maar al te wel den invloed, welke door hunlieden gebruikt wordende magtspreuken op de min geoeffende en schamele gemeenten vermogen, en reeds vermogten; daarom zou ik het zoo veel te meer als zeer gevaarlijk achten, wanneer het gouvernement niet met de meeste nauwgezetheid, de daden en handelingen van die menschen in het oog hield; want naar al hetgeen gebeurd is en hetgeen wij dagelijks zien gebeuren te oordeelen, zijn de bedoelingen der leiders dezer afgescheidenen, alles behalve godsdienst: er is geen godsdienst denkbaar, waar men zich door daden en handelingen in strijd bevindt met de lessen van den bijbel; waar de geest van zachtmoedigheid, verdraagzaamheid en nederigheid zich niet kenmerkt door gehoorzaamheid aan wettige overheden, hetzij kerkelijke, hetzij wereldlijke; vooral in zake zoo als de onderhavige, waar men niets vordert dan hetgeen een eerste vereischte is bij het vestigen van eene maatschappij of genootschap in het algemeen, namelijk het vormen van wetten en reglementen, waarnaar zoodanig genootschap of maatschappij zich zelve moet regeren; want waar geene wet is, ontbreekt de band van zamenbinding; gevolgelijk ook de orde en is het slechts een losbandige hoop. Het voorgeven dat niet zijlieden zijn afgeweken, maar hunne tegenstanders, is zoo ongerijmd, dat het niet der moeite waard is zulke te wederleggen.

Vestigen wij nu nog een oogenblik het oog op die ongelukkige verdwaalden, welke zij lieden hunne gemeenten noemen; de eerste daden waardoor die lieden zich kenmerken, waren, in navolging van hunne leiders, klagten over hunne leeraars, beschuldigingen van niet meer *Orthodox* en volgens de leer onzer vaders, vastgesteld in het jaar 1618 (waarvoor sommigen, niet weten wat zij zeiden, het jaar 1816 in de plaats stelden), de leer te verkondigen, het uitspreken van het Anathema over de evangelische gezangen, en het in den ban doen der nationale Synode van 1816 en vervolgens, het ontwijken van de openbare godsdienstige vergaderingen in hunne gemeenten; het heinde en verre rijden naar de gemeenten der thans uit hunnen dienst ontzette leeraars, waar zijlieden geene evangelische gezangen meer hoorden of behoeften te zingen; en waar zijlieden, na achtereenvolgend, voormeld magtspreuken, een uren lang gebed, en razen en tieren op de andere evangeliedienaren aangehoord te hebben, naar huis terug keerden, grootelijks gesticht en met het vaste geloof, dat men niets kon doen of verrigten, waardoor men de zaligheid kon deelachtig worden; want, dat het de geest van God was, die in hen moest werken, beide het willen en het werken naar zijn welbehagen; dat hun zelfs het bidden in hunne goddeloosheid toestand niet geoorloofd was, want dat God het gebed van den zondaar niet verhoore kon, dus dat zijlieden maar lijdelijk moesten afwachten, of het de geest van God mogt behagen hen te bekeeren. Eenige van die menschen geven voor werkelijk bekeerd te zijn, maar na eenen zwaren strijd, vooral met den duivel, welken zij somtijds met het blanke mes door de deur, venster of schoorsteen moesten doen verhuizen, en dan waren zij bekeerd, en eens bekeerd zijnde, blijven zij bekeerd. Zondigen zijlieden op nieuw, dat kan geen kwaad, dat is de oude mensch en deze zonden worden hun niet meer toegerekend. Wanneer wij hier moesten opsommen, aan welke verregaande onzedelijkheid die zoogenaamde oude mensch van sommigen dier bekeerden zich naderhand op nieuw schuldig maakten, zouden wij moeten bloezen. Het zou echter de waarheid te kort gedaan zijn, wanneer wij niet hier bijvoegden, dat er eenige menschen onder hen gevonden worden, van welke het te bejammeren is, dat zijlieden zoo ongelukkig zijn van in handen gevallen te zijn van dergelijke blinde leidlieden der bluden; menschen, welke door hunnen opregten wandel in het burgerlijke doen zien, dat hun niets ontbreekt, dan andere voorgangers; dan eenen leidman, welke ben van hun dwaalepoor kon terug brengen; maar die zelve zoo zeer te goeder trouw zijnde, en van geringe vermogens, het voor onmogelijk houden aan den goeden trouw, van hunne, eenmaal verkoren leidlieden en hunne voorgangers te twijfelen; nogtans is het niet geheel zonder voor-

beeld, dat dergelijke ongelukkigen zich aan derzelyer knisters onttrekken en van hunne dwalingen terugkomen.

Het treurspel dezer, voor een gedeelte ondeugende, voor een gedeelte verdwaalde menschen, eindigt, met het inzenden van een adres van afscheiding aan den kerkenraad hunner gemeente, waarvoor het hoofd de blijken draagt van door één van zijn ambt ontzette leeraar te zijn voorgeschreven, en waarin vele naamtekeningen voorkomen van dezelfde hand, zoo mede vele kruisjes, getuigen hunner kunde. Men zegt in die adressen dat men zich afscheidt, zoo lang de leeraar volhardt op dergelijke manier te prediken, en verlangt dat hunne namen uit het boek der ledematen zullen worden *uitgeschrapd*; en, *Notabene*, drie vierde der adressanten hebben nimmer de eer genoten, hetzij uit onkunde, hetzij uit onwil, van als lidmaat te zijn aangenomen en ingeschreven; tevens verlangt men, dat hunne namen en de namen hunner kinderen, (zuigelingen niet te vergeten), van het doopboek zullen worden *uitgeschrapd*. Eilieve, wat moet men nu van zulke arme verdwaalde menschen denken? Wat moet men bij dat alles van hunne hoofden en leiders denken? Wordt men niet genoopt met medelijden op die eerstgenoemde arme onnoozele verdwaalden neder te zien. Is het geen pligt God te bidden, dat het Hem behagen moge, als die *alles magtig is*, deze verdwaalde zielen te regt te brengen; gewis, wie er anders over denkt, wij laten hem dit gevoelen, maar ons geweten noopt ons hiermede in te stemmen. En hunne hoofden, hunne leidlieden! hoezeer laden zij, niet eene verantwoordelijkheid op zich, welke het te wenschen is, dat zijlieden spoedig beginnen in te zien, en wanneer het hun ernst moge zijn een afzonderlijk kerkgenootschap te stichten, zulke te toonen, door gehoorzaam gebruik te maken van het jongste Koninklijk besluit, zonder hetwelk niemand aan hunnen goeden trouw kan gelooven, daar hetgeen tot op heden is geschied de kenmerken draagt van werken des vleesches te zijn; want de vruchten des geestes zijn, liefde, blydschap, vrede, langmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid; en deze vruchten groeijen, tot nog toe, niet op hunnen wortel; maar vele van hen geven blijken, dat daarop groeit ontucht, twisten, afgunst, tweedragt, ketterijen, nijd, dronkenschap, brasserijen en dergelijke.

Men oordeele nu of de stellers van voormeld, in UEds. blad van den 22sten Julij jl. opgenomen stuk, wel reden hebben om te schrijven, dat het pleit ten voordeele dier afgescheidenen is beslist, ja of het, na al het aangevoerde, niet wenschelijk is, dat het gouvernement met allen ernst de handelingen dier menschen doe gadeslaan, en hen, in hunnen onwettigen tegenstand zoo veel mogelijk te keer ga; want het is God bekeud, waar het in het tegenovergestelde geval zou eindigen.

Met het plaatsen dezer regelen in een uwer volgende bladen zou de redactie ons zeer verplichten.

S.

BEKENDMAKINGEN.

Bij den Ondergetekende is te Koop, een Gedresseerde J A G T I O N D, van een zeer fraai Ras; te bevragen bij

A. VAN HAAREN,
Aan den Elft te Velp bij Grave.

EINDHOVEN, 31 Augustus. De prijzen der Granen zijn heden geweest:

Rogge	} <i>het Nederlandsche Mud,</i>	} f 4 5) à 0-00.	
Bockweit			» 0 0) à 0-00.
Haver			» 2-7) à 0 00.
Het Nederlandsche pond Boter.		» 0-40 à 0-36.	
De vier Nederlandsche pouden Roggebrood		27 cents.	

BEURSPRIJZEN.

Weenen, den 21 Aug.: 5 pCt. Metall. 101½; Bankactien 135½.
 Parijs, den 30, 5 pCt. 109,05; 3 pCt. 80,10; Spanje Ardoins 31.
 Londen, den 30: 3 pCt. gecons. 91¼ à 91; dito gered. 91½ à ½;
 Nederl. 2½ pCt. 55½; Dito 5 pCt. 104½; Spanje 29½ à 30; Portugal (nieuwe) 69½ à 70½; Columb. 24½.
 Antwerpen, Woensdag 31 Augustus. Ardoins 29½, ¼, ½ g.; Passive 9½; Uitzest. 41½ p.; Darmst. Loten 23½, R. Fr. Aand. van 500 fr. 207 g.; Dito van 100 fr. 47 p.; Belgie 101 p. Op ¼ hooger van Parijs, ten gevolge oener door de Christino's op de Carlisten behaalde overwinning, waren Ardoins hier meer gewild, vooral daar het gebrek aan kontante stukken nog voortduurt, welk gebrek evenwel in de eerste dagen schijnt te zullen ophouden, daar van Londen tamelijk veel aangevoerd wordt. Dezelve blijven na de beurs 29½ g. en p. Te Londen was gisteren, zegt men, geene variatie. — *Wisselkoers*: Amst. en Rotterdam 1 pCt. v. De Ardoins stonden den 1 Sept. 29½ à ½.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN, TE AMSTERDAM. Den 23 Augustus 1856.

	Laagste Hoogste Koersten				Laagste Hoogste Koersten				Laagste Hoogste Koer,		
	koers.	koers.	4½ ure.		koers.	koers.	4½ ure.		koers.	koers.	4½ ure.
NEDERL. Werk. sch. à 2½ pCt.	55½	55½	55½	PORTUGAL, Obl. te Lond.	5			PRUISSEN, Dito dito R. 50.	f	110	
Dito dito..... 5	102½	102½	102½	Dito dito..... 3				Negot. Londen 1830.... 4	pCt		
Uitgestelde schuld.....	1½	1½	1½	NAPES, Cert. bij L. et B. 5	91½	91½		OOSTENR, Aand. L. fl. 100	f		
Kansbill. van dito.....	23½			Dito bij <i>Falconnet</i> et C 5	93½	93½	93½	Dito dito fl. 250			
Amortisatie-Syndikaat. 4½ pCt	97½	98	98	Leening te L. bij Roths. 5				Metalliek..... 5	pCt	100½	100½
Dito dito..... 3½	80	80½	80½	Aandeelen Tavoliere... 3				Dito..... 3			
Handel-Maatschappij... 4½	185½	188	186	Dito te Parijs..... 3	60			Dito te Londen gen... 5			
Nieuwe Dito..... 4½	101½			Rusl., Obl. <i>Hop</i> 17½	105			Dito..... 2½			
O. I. Leening..... 4				Dito dito 18½	105½			Ween. Bank Goll et C. 5			
FRANKR., Ins. Grooth. 3	80½			Cert. bij dito 18½	96½	96½		Dito..... 4			
ENGLAND, dito.....				Obligatien te Londen. 5	100½			N. Weener Aand. fl. 500	f	690	
SPANJE, L. bij Ard. £ 85 5	29½	30½	29½	Certificat. te Hamburg. 5	67½			DENEMARK, L. te Lond. 3	pCt.		
Dito bij dito, oub. stukk.	29½	30		Inschrijving in Assig... 6	68½			BRAZILIEN, Dito Rotsch. 5		86½	
Passive.....				Certificaten van dito... 6				DARMSTADT, Aand. bij Lot.	f		
Deferred.....				POLEN, Aand. Lot. fl. 300.	137			Russ. Fr. Aandeel, 500 fr.			
Fransche Uitgestelde....								Dito 100 fr.....		46	
Engelsche Uitgestelde....											

(*Na de Beurs*). De geruchten die gisteren aanleiding tot de prijsverbetering der Spaansche Fondsen gegeven hadden, zich heden niet bevestigd hebbende, opende de markt daarin al dadelijk met een flauwer aanzien. Ardoins begonnen 30½ a ½, gingen door eenige verkoopen achteruit tot 30½, en hielden zich bijna den geheelen beurstijd door, op die hoogte staande, toen ten ruim 4½ ure eenige verkoopen op het merk van Parijs van gisteren (men zegt ½ pCt. lager) den prijs nog verder tot 29½ deden vallen, boven welken koers dezelve zich weinig of niet weder kon verheffen. In de niet-rentegeevende Spaansche schuld is volstrekt niets omgegaan.

Doorden verflauwden stand der Sp. effecten waren ook onze Binnenlandsche, bij zeer trage affaire, meer aangeboden; alleen Oud-Syndikaat was iets meer gezocht. Aandeelen Handel-Maatschappij ruim 1½ pCt. flauwer. Schatkistbiljetten 4 pCt. zijn a 100 pCt. gedaan. Van Russische en Oostenrijksche fondsen, waarin bij voortdoring zeer weinig omgaat, blijven de prijzen stationair; Zuid-Amerikaansche zijn een weinig flauwer.